

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE,
INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Programma Vlaanderen Radicaal Digitaal 3 – begrotingsjaar 2026
- Programma Vlaanderen Radicaal Digitaal 1 en 2 – exploitatiebudget begrotingsjaar 2026

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft ambitieuze digitaliseringsdoelen en voorziet een investeringsprogramma Vlaanderen Radicaal Digitaal 3 (VRD 3) om via beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven een impuls te geven aan de digitale transformatie van de Vlaamse overheid en meer in het bijzonder te werken aan een overheid als platform.

Voorliggende nota schetst het portfolio 2026 voor Vlaanderen Radicaal Digitaal 3. De inhoud en opvolging van het programma wordt neergelegd in de schoot van het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid. Op voordracht van het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid wordt hiertoe 39.500.000 euro aan VRD 3 investeringsmiddelen verdeeld over 6 speerpunten.

Naast deze VRD 3 portefeuille wordt ook budget vrijgemaakt ter ondersteuning van het beheer van systemen die opgeleverd zijn in het kader van de VRD 1 en VRD 2-programma's. Hiermee wordt gewaarborgd dat deze digitaliseringsoplossingen blijvend duurzaam en professioneel worden beheerd. Op voordracht van het Stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid wordt hiertoe 15.000.000 euro aan VRD exploitatiemiddelen verdeeld over 18 projecten of projectclusters.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Digitalisering

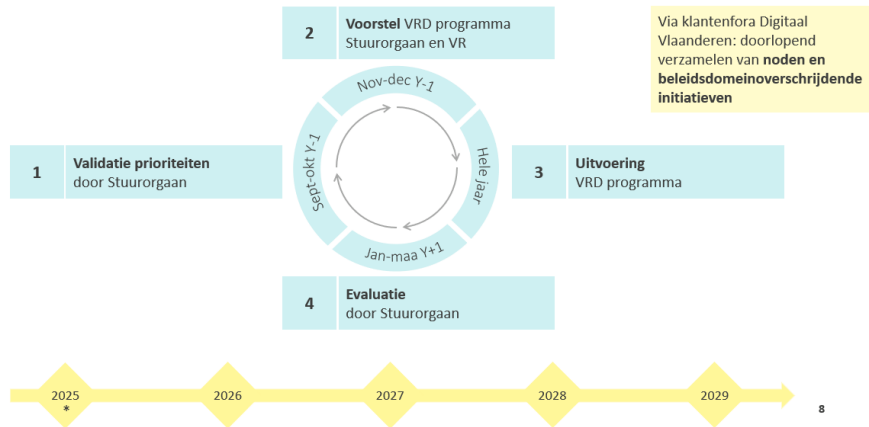
B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 en de Beleidsnota 2024-2029 “Digitalisering en Interne Dienstverlening Vlaamse overheid: Faciliteiten, Vastgoed, Documentbeheer” bevatten de doelstelling om in de Vlaamse overheid een grote digitale sprong voorwaarts te zetten door middel van onder meer een nieuw programma Vlaanderen Radicaal Digitaal 3.

B. TERUGBLIK OP HET CO-CREATIEPROCES

Conform de nota aan het Stuurorgaan van 6 februari 2025 werd in kwartaal 2 van 2025 gestart met de voorbereiding van VRD 3 voor het uitvoeringsjaar 2026. Dat proces werd co-creatief opgezet, zoals weergegeven in de onderstaande figuur.

VRD3: jaarlijks iteratief proces

Figuur 1: VRD 3 als iteratief proces

Digitaal Vlaanderen capteerde nieuwe noden en behoeften inzake beleidsdomeinoverschrijdende initiatieven via de partnerfora (VO Connect (19/5), System Connect (16/5), Data Connect (15/5), User Connect (14/5)) en de Werkgroep Interbestuurlijk Samenwerken (21/5) voor wat betreft de consultatie van de lokale besturen.

Daaraan gelijklopend werd een voorbereidend traject ingericht met tussentijdse besprekingen op de vergaderingen van het Stuurorgaan Vlaamse ICT- en Informatiebeleid van 20 juni 2025 en 6 november 2025, telkens gevoed vanuit veelvuldige bilaterale gesprekken met vertegenwoordigers van de verschillende beleidsdomeinen en inhoudelijke cocreatiesessies met tientallen deelnemer-experten uit alle beleidsdomeinen en de lokale besturen.

C. PROJECTPORTFOLIO VRD 3 2026

Uit bovenvermelde input werd door de toepassing van onderstaande VRD 3-criteria het projectportfolio voor VRD 3 2026 gedefinieerd, gekoppeld aan de digitaliseringsspeerpunten van het Vlaamse regeerakkoord:

- Criterium “Speerpuntencompatibiliteit”: het projectenportfolio VRD 3 zal voor het uitvoeringsjaar 2026 voortbouwen op de zes hoofdlijnen die ook sturend zijn voor het nu lopende VRD 3 uitvoeringsjaar. [...]
- Criterium “beleidsdomeinoverschrijdend”: hoe draagt de beoogde investering bij aan de doelstellingen van meerdere beleidsdomeinen? [...]
- Criterium “overheid als een platform”: focus op die projecten en initiatieven die ertoe bijdragen om van het bestaande landschap van bouwstenen en applicaties te evolueren naar een samenhangend, herbruikbaar en uitbreidbaar platform. [...]
- Criterium “financiële en praktische haalbaarheid van het budgettair kader”: Wat is het gevraagde investeringsbudget voor het voorgestelde project of een voorafgaande studie of analyse? Welke exploitatiekost volgt na de investering en in welke mate is deze opvangbaar binnen reguliere werkingskredieten van de betrokken VO-entiteit(en)? [...]

Dit leidt tot volgend voorstel van projectportfolio VRD 3 voor uitvoering in 2026 zoals gevalideerd op het Stuurorgaan Vlaamse ICT- en Informatiebeleid van 6 november 2025.

Hoofdpijnen VRD 3 portfolio 2026

Voor het uitvoeringsjaar 2026 zal het VRD-programma uitgewerkt worden volgens volgende 6 speerpunten.

Speerpunt Transversale architectuur en interoperabiliteit

Meer transversale samenwerking en afspraken op het vlak van (referentie-)architectuur en interoperabiliteit, met het oog op het verhogen van efficiëntie van digitale initiatieven zijn nodig in het licht van de digitale ambities van het Vlaamse regeerakkoord. VRD 3 2026 wordt daarom verder aangegrepen om op deze domeinen versterkend te werken. Dit gebeurt vanuit twee invalshoeken.

Ten eerste wordt VRD 3 aangegrepen om technische schuld af te bouwen binnen de centrale IT-omgevingen van de Vlaamse overheid. Binnen de Vlaamse overheid zorgen verouderde systemen voor hoge beheerkosten, beperkte wendbaarheid, afhankelijkheid van schaarse kennis en verhoogde veiligheidsrisico's. De state of the art dienstverlening die de Vlaamse overheid nastreeft vraagt echter een robuust en modern ICT-systeem, dat steunt op gemeenschappelijke veilige, onderhoudbare en schaalbare bouwstenen. Concreet wordt daarom geïnvesteerd in de systematische detectie van die technische schuld door middel van een toolkit, gevalideerd via een proof of concept. Dit moet de Vlaamse agentschappen in staat stellen om hun eigen IT-omgeving te analyseren en te moderniseren.

Ten tweede wordt de werking van het Expertisecentrum Interoperabiliteit versterkt vanuit een vraaggestuurde aanpak. Vijf tastbare resultaten worden in 2026 vooropgesteld: een kennisnetwerk Interoperabiliteit dat zorgt voor verbinding en ondersteuning; een opleidingsaanbod; de interop-gids met stappenplannen die interoperabiliteit concreet toepasbaar maakt in projecten; een vereenvoudigd standaardisatie- en erkenningsproces voor standaarden; en een compliancy kader om projecten gericht te kunnen verbeteren. Doorheen de uitwerking staan early adopter-trajecten en inspirerende praktijkvoorbeelden centraal.

Speerpunt Digitale Veiligheid

In een steeds complexer en groeiend dreigingslandschap streeft de Vlaamse overheid naar een hogere maturiteit op het gebied van digitale veiligheid. Om dit doel te bereiken, zal het Vlaams Centrum voor Digitale Veiligheid (VCDV) essentiële ondersteuning aanbieden om de digitale veiligheid van de Vlaamse overheid te verbeteren. Vanuit het VCDV zullen de VO-entiteiten ook worden ondersteund om te voldoen aan de wettelijke NIS2-verplichtingen. Ook zal het nieuwe CSIRT-team een gestructureerde en gecoördineerde aanpak bieden voor cybersecurityincidenten om de impact van deze incidenten zo veel mogelijk te beperken. Tenslotte zal Digitaal Vlaanderen zelf ook verder inzetten op de ontwikkeling van DPIA's en DPIA-richtlijnen voor de aangeboden bouwstenen.

De Vlaamse overheid zet sterk in op het versterken van de digitale veiligheid en het moderniseren van haar IT-landschap. Via verschillende initiatieven in het VRD3-programma zal Digitaal Vlaanderen deze doelstelling ondersteunen. Zo zal er worden gewerkt aan een uniforme en efficiënte aanpak voor netwerk- en werkplekdiensten en zal de netwerkbeveiliging worden versterkt. Via het gebruik van Microsoft E5-licenties wordt geavanceerde beveiliging, identiteitsbeheer en bedreigingsdetectie geboden aan de Microsoft Cloud-omgeving van de Vlaamse overheid. Ook zullen de SIEM- en SOC-diensten worden verdergezet en verder worden verbeterd. Al deze initiatieven hebben als doel om beveiligingsrisico's bij de VO-partners te verminderen, kosten te optimaliseren en de digitale weerbaarheid van de Vlaamse overheid structureel te verhogen.

De Vlaamse overheid streeft naar een structurele versterking van haar digitale veiligheid in een steeds complexer IT-landschap. Met de strategie "Evolutie en Versterking Veiligheidsbouwstenen" wil Digitaal Vlaanderen haar partners ondersteunen door hen laagdrempelige en effectieve

////////////////////////////////////

Veiligheidsbouwstenen aan te bieden die bijdragen aan de implementatie van digitale veiligheid. Om deze ambitie te realiseren, zal Digitaal Vlaanderen in dit onderdeel inzetten op het versterken van de Veiligheidsbouwstenen. Dit zal worden gedaan door het uitbreiden van het gebruik van de Veiligheidsbouwstenen bij de VO-partners, het faciliteren van laagdrempelige integraties van deze bouwstenen, het verhogen van de maturiteit, het aanpassen van de bouwstenen om te kunnen blijven voldoen aan de organische groei, het in beheer nemen van de vernieuwde bouwstenen en het voorzien van 24/7 ondersteuning voor de meest cruciale bouwstenen.

Speerpunt Datagedreven overheid

Met VRD 3 wordt in 2026 een brede en samenhangende stap gezet richting een datagedreven overheid. We combineren initiatieven die de basis op orde brengen, stabiele, veilige en eenvoudig integreerbare diensten, met trajecten die samenwerking, hergebruik en interoperabiliteit versterken. Partners krijgen niet alleen snellere en meer betrouwbare toegang tot data, maar ook transparante governancekaders, duidelijke standaarden en praktische hulpmiddelen om Europese en Vlaamse regelgeving vlot toe te passen.

Daarnaast starten we binnen het Vlaamse Data-integratieplatform (VDIP) met de bouw van nieuwe bouwstenen voor mock-data, anonimisering en pseudonimisering, zodat innovatie mogelijk blijft zonder afbreuk te doen aan privacy of veiligheid.

Met opleidingen, maturiteitsscans en ondersteuningsdiensten versterken we tegelijk de competenties en de datamaturiteit in alle beleidsdomeinen. Zo ontstaat een schaalbaar en duurzaam geheel dat juridische conformiteit verankert, de autonomie van partners vergroot en de weg opent naar self-service, standaardisatie en AI-readiness.

Samen maken deze initiatieven de ambitie van een datagedreven Vlaamse overheid concreet en tastbaar, met meer efficiëntie, betere dienstverlening en een solide fundament voor toekomstige innovatie.

Lambert 2008

In 2026 wordt een volgende concrete stap gezet binnen het meerjarige traject (2025–2028) om alle locatiegebonden data van de Vlaamse overheid naar het coördinatenstelsel Lambert2008 te migreren. Daartoe worden de transformatieprojecten binnen de agentschappen uitgevoerd na voorbereiding in 2025; wordt het migratietraject van de basiskaart opgestart; en worden drie belangrijke registers (adressen, gebouwen en wegen) naar Lambert2008 getransformeerd. Dit alles leidt tot een meer geïntegreerd datalandschap waarmee de overheid haar beleid op domeinen zoals mobiliteit en milieu beter kan onderbouwen. Ten slotte vermindert de migratie structureel de conversiekosten en verhoogt ze de efficiëntie van data-uitwisseling voor alle betrokken partijen.

Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II

Uit een rondvraag bij de partners blijkt na tien jaar dat een actualisatie van het Hoogtemodel Vlaanderen DHMV II noodzakelijk is. In 2025 lag de nadruk op de uitwerking van een plan van aanpak DHMV III en de voorbereiding en uitvoering van de aanbestedingsprocedure. In 2026 wordt gestart met de effectieve data-inwinning en kwaliteitscontrole op de LiDAR-data en grootschalige luchtopnamen. Dit levert Vlaanderen een actuele en nauwkeurige digitale representatie van het terrein. Door DHMV III realiseren we niet alleen een actualisatie van het hoogtemodel, we versterken ook de rol van Digitaal Vlaanderen als regisseur en leverancier van hoogwaardige geodata. We leggen zo de basis voor toekomstige uitbreidingen en toepassingen die Vlaanderen voorbereiden op nieuwe maatschappelijke en technologische uitdagingen.

AI in de Vlaamse overheid

Ten eerste wordt hiertoe een uniform en gebruiksvriendelijk partnerportaal als centrale toegangspoort tot alle digitale bouwstenen ontwikkeld. Partners kunnen er hun aansluitingen beheren, configureren en opvolgen, en vinden er alle informatie over hun relatie met Digitaal Vlaanderen: van documentatie en dienstbeheer tot incidenten, wijzigingen en rechtenbeheer.

Ten derde wordt de informatie over erkenningen maximaal geïntegreerd binnen de hoofdloketten op basis van het verenigingsregister. In 2026 ligt de focus op een voorbereidende analyse. Het doel is verdere administratieve lastenvermindering tot stand te brengen.

Ten vijfde moet de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de digitale bouwstenen binnen het ecosysteem van de hoofdloketten drastisch omhoog. Een nieuwe testomgeving wordt hiertoe voorzien die toelaat met gesimuleerde of geanonimiseerde gegevens, conform de privacywetgeving, scenario's te valideren via standaardtestprofielen, zowel manueel als geautomatiseerd.

Ten zevende wordt een formulierentool ontwikkeld. Dit moet een laagdrempelige en toekomstgerichte oplossing opleveren voor het digitaal aanvragen en opvolgen van overheidsdiensten. De oplossing combineert technische eenvoud, schaalbaarheid, veiligheid en onderhoud, zodat aanbieders op een veilige en gebruiksvriendelijke manier formulieren kunnen opstellen en ontvangen.

////////////////////////////////////

VRD 3 2026 wordt aangegrepen om te investeren in de bedrijfszekerheid en modernisering van de Kaleidos-applicatie, de applicatie die vandaag het besluitvormingsproces van de Vlaamse Regering ondersteunt. Er wordt gekozen voor een oplossing die alle huidige functionaliteiten, het gebruiksgemak en de toegankelijkheid behoudt, maar tegelijk sterker en duurzamer wordt. Het doel is om een toekomstbestendige oplossing neer te zetten voor de besluitvorming van de Vlaamse Regering.

VRD 3 vormt een katalysator om het Digitaal Archief Vlaanderen (DAV) grondig te hervormen en door te ontwikkelen naar een nieuwe versie, DAV 2.0. Het Digitaal Archief Vlaanderen (DAV) is dé centrale bouwsteen voor het bewaren, ontsluiten en beheren van digitale overheidsinformatie, met respect voor archiefwetgeving en privacyregels. De centralisering van deze bouwsteen leidt tot een efficiëntere werking en een vlottere aanpasbaarheid voor nieuwe types data en afnemers. DAV 2.0 zal gebouwd worden op een hertekende architectuur die grote, diverse datavolumes aan kan en gericht is op schaalbaarheid en betrouwbaarheid. Door informatie en documenten via de hoofddoketten te ontsluiten en door te integreren met de MAGDA Documentendienst zullen inkomende documenten van burgers kunnen gearchiveerd worden en raadpleegbaar zijn via de hoofddoketten.

Speerpunt	Bedrag
Transversale architectuur en interoperabiliteit	570.000EUR
Digitale Veiligheid	11.937.000EUR
Datagedreven overheid <i>Waarbij inbegrepen:</i>	8.135.000EUR <i>Waarbij inbegrepen:</i>
Lambert 2008	1.750.000EUR
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen III	2.160.000EUR
Artificiële Intelligentie en digitale tweelingen <i>Waarbij inbegrepen:</i>	6.000.000EUR <i>Waarbij inbegrepen:</i>
AI in de Vlaamse Overheid	1.500.000EUR
Copilot uitrol 2026 naar 10.000 licenties	3.650.000EUR
Digitale Tweelingen	850.000EUR
Hoofdlokettenstrategie	4.350.000EUR
Bouwstenen zijn de norm <i>Waarbij inbegrepen:</i>	8.508.000EUR <i>Waarbij inbegrepen:</i>
Vitalink	900.000EUR
Dossierbehandeling	2.008.000EUR
Handhavingsplatform	2.100.000EUR
Opvolging Europese subsidies	900.000EUR
Kaleidos	1.700.000EUR
Digitaal archief Vlaanderen	900.000EUR
Totaal	39.500.000EUR

////////////////////////////////////

D. VERDERZETTING VAN DE RECURRENTE VRD 1 EN 2 BEHEER- EN EXPLOITATIEMIDDELEN

In de vorige regeerperiode besliste de Vlaamse Regering bij de totstandkoming van VRD 2 om niet enkel de bouw van digitaliseringsoplossingen te ondersteunen, maar ook budget vrij te maken ter ondersteuning van het beheer van systemen die opgeleverd zijn in het kader van de VRD 1 en VRD 2-programma's. De Vlaamse Regering wou daarmee waarborgen dat de digitaliseringsoplossingen die gefinancierd zijn met de VRD 1-en 2-investeringsmiddelen duurzaam en professioneel worden beheerd.

Dit VRD-exploitantiebudget bedroeg in 2024 15 miljoen euro. Op 2 april 2021 keurde de Vlaamse Regering de verdeling van 5 miljoen euro exploitatiebudget voor de begrotingsjaren 2021 tot en met 2024 goed aan de entiteiten die digitale oplossingen hebben gebouwd in het kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal I (VR 2021 0204 DOC.0330/1BIS). De beslissingen van de Vlaamse Regering van 2 april 2021 (VR 2021 0204 DOC.0330/1BIS), 19 december 2021 (VR 2021 1712 DOC 1462/1 en 2), 18 november 2022 (VR 2022 1811 DOC.1229/1) en 17 november 2023 omvatten de toewijzing van exploitatiebudget aan projecten die gerealiseerd werden in het kader van het programma VRD 2 in de uitvoeringsjaren 2021, 2022, 2023 en 2024. Tevens werd voor de begrotingsjaren 2021 tot en met 2024 jaarlijks een subsidie van 111.018 euro toegekend aan de Vlaamse ICT Organisatie vzw. Hieraan werd een jaarlijkse evaluatie gekoppeld op moment van voordracht van de resterende VRD-exploitantiebudgetten.

Deze recurrente beheer- en exploitatiemiddelen worden door de huidige Vlaamse regering verdergezet. Het voorstel om het opvolgings- en verantwoordingsproces uit het verleden aan te houden en de verdeling van deze middelen blijvend te koppelen aan de oorspronkelijke gebouwde applicaties en opgezette programma's zoals bepaald in VRD 1 en 2 en/of eventuele doorontwikkelingen daarop, werd door het Stuurorgaan van 5 december 2024 positief geadviseerd. Op 21 maart 2025 keurde de Vlaamse regering (zie VR 2025 2103 DOC.0167/1TER) vervolgens de verdeling van 15 miljoen euro aan VRD-exploitiemiddelen goed aan projecten die werden gerealiseerd in het kader van VRD 1 en 2, voor het uitvoeringsjaar 2025.

In navolging hierop werden de verschillende VRD 1 en 2 beheers- en exploitatiemiddelen ontvangende Vlaamse overheidsentiteiten door Digitaal Vlaanderen bevraagd over hun argumentatie en doelen m.b.t. de verdere aanwending van deze middelen in 2026.

Het Stuurorgaan Vlaams Informatie-en ICT-beleid heeft op haar zitting van 6 november 2025 de nieuwe evaluatierapporten voor de respectieve oplossingen positief gevalideerd en adviseert de Vlaamse Regering de verdeling in 2026 aan te houden. De conclusie is dat alle bevroegde entiteiten hebben aangetoond dat het beheer van de systemen die opgeleverd zijn in het kader van de VRD 1 en VRD 2-programma's of noodzakelijke doorontwikkelingen daarop, de verderzetting van de toekenning van de beheers- en exploitatiemiddelen in 2026 noodzakelijk, resulterend in onderstaand voorstel tot verdeling van deze middelen op het niveau van de betrokken agentschappen.

Dep. Kanselarij & Buitenlandse Zaken	21.000 euro
Vlaams Energie- en Klimaatagentschap	137.000 euro
Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs en studietoelagen	132.000 euro
Vlaams Energie Bedrijf	133.000 euro
Agentschap Innoveren & Ondernemen	764.000 euro
Departement MOW	220.000 euro
Agentschap voor Natuur en Bos	151.000 euro
Agentschap Binnenlands Bestuur	1.478.000 euro

